przewodnik

Miesięcznik Okręgu Podkarpackiego PZN

ISSN 1897-841X 08/2022 (212)

Tyle jesteś wart, ile drugiemu pomożesz, jeśli możesz

„Dębowy Dwór to, czy obronny gród Juranda ze Spychowa?

Spis treści:

- Sierpień 2022 - calendarium ……str. 3
- Czy współpraca się opłaca ? 1 – (Krosno)……..…….....str. 14
- Czy współpraca się opłaca? 2 – (Stalowa Wola)……..…..str. 19
- Witryna poetycka …… str. 26

Miesięcznik Okręgu Podkarpackiego Polskiego Związku Niewidomych
Wydawca: Zarząd Okręgu Podkarpackiego PZN w Rzeszowie
Skład redakcji:
Redaktor Naczelny, koordynator: „Zygflor” – Zygmunt Florczak
Opracowanie graficzne okładki i skład: „Zygflor” – Zygmunt Florczak
Współpracują:
Bogdan Sadowski, Renata Stankiewicz, Maria Słowik, Maria Okulska
Adres siedziby redakcji: 35–045 Rzeszów, ul. Hetmańska 9
tel. (017) 86 22 328
e–mail: sekretariat@pzn.rzeszow.pl
www. http://pzn.rzeszow.pl/czasopisma/

Sierpień

- to kolejno drugi miesiąc wakacji i ósmy miesiąc w roku, który według używanego w Polsce kalendarza gregoriańskiego ma 31 dni.

Wedle badań Aleksandra Brücknera - *historyka literatury i kultury polskiej* – dawne określenie tego czasu **sirzpień** – pochodzi od używanego w żniwa **sierpa**. Inna staropolska nazwa miesiąca, to **stojaczka**, zaś u innych nacji: czeska **srpen**, ukraińska **серпень**; chorwacka **srpanj**.

Łacińska nazwa miesiąca **Augustus** – zapożyczona przez większość języków europejskich - została nadana na cześć cesarza Oktawiana Augusta i pod takową funkcjonuje do dziś.

Ostatnimi laty poszukując ciekawych informacji do corocznych felietonów nawiązujących do powstania imienia miesiąca sierpnia w pewnym momencie moje zdumienie wywarł fakt, że przed stuleciami w dawnej Polsce – chociażby jeszcze za czasów I Rzeczpospolitej, gdy kraj był największym eksporterem zboża w Europie - do 15 sierpnia było już po żniwach! W tym wypadku pikanterii spostrzeżeniu dodaje fakt, że zboże – początkowo - żęto sierpami, potem koszono kosami, by potem pozwozić snopki do ogromniastych stodół lub poukładać je w zmyślne stogi, aby potem od późnej jesieni po zakończeniu prac polowych poprzez całą zimę w wielkim znoju zmłócić to, co końcem sierpnia zwieziono z pól. W ten czas z dworskich, czy chłopskim stodół dochodziły głuche odgłosy uderzeń niby konstrukcyjnie prostych cepów służących do wyłuskiwania ziaren z kłosów zbóż…

Faktem jest, że wówczas zapewne „grubo" ponad 60% populacji pracowało na roli, ale wszystko robiono prymitywnymi narzędziami, co było niezwykle praco i czasochłonne.

Dlaczego obecnie rzadko kiedy udaje się współczesnym rolnikom – nawet wtedy, gdy sprzyja im aura – kończyć żniwa w terminach, do których wyrabiano się przed wiekami?

W dawnej Polsce mawiano, że **„W dniu Matki Boskiej Zielnej każdy chodzi cielny”** – czyli syty i najedzony. Święto przypadające **15 sierpnia** dawniej obchodzono jako **Dzień Matki Bożej Dożynkowej,** bo zgodnie z agrarnym kalendarzem **„Na Wniebowzięcie pokończone *żęcie”.***

Ludowe mądrości charakteryzujące ten czas:

Na święty Gustaw *(2 sierpnia)* ***kopy w polu ustaw.***
Jeśli w sierpniu dni jasne, będą stodoły ciasne.
Początki sierpnia pogodne, wróżą zimy łagodne.
Czego sierpień nie dowarzy, tego wrzesień nie doparzy.
Z sierpem w ręku witać sierpień, wiele uciech, wiele cierpień.
Gdy na początku sierpnia skwar trzyma, to nieostra bywa zima.
Gdy w dni sierpnia spieka wszędzie, tedy długa zima będzie.
Kiedy sierpień wrzos rozwija, jesień krótka, szybko mija.
Gdy w sierpniu z północy dmucha, nastaje zwykle posucha.
Kiedy sierpień przychodzi, reszta zboża z pola schodzi.
Bartłomiej zwiastuje *(24 sierpnia),* ***jaka jesień następuje.***
Sierpień - lekarstwo od głodowych cierpień.

W przeciągu tych dni będziemy wspominać:

1 sierpnia – to **Narodowy Dzień Pamięci Powstania Warszawskiego.** *Święto zostało ustanowione ustawą z dnia **9 października 2009** roku o ustanowieniu Narodowego Dnia Pamięci Powstania Warszawskiego uchwalonej z inicjatywy Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.*

1 sierpnia 1944 r. - o godz. **17^{00}** – Godzinie „**W**” - wybuchło **Powstanie Warszawskie**. Trwało 63 dni - do **2 . X. 1944** r.

1 sierpnia 1962 r. – zmarł **Leon Kruczkowski** – pisarz, publicysta, autor powieści „*Kordian i cham*”, czy dramatu *„Niemcy” (ur. 1900 r.).*

2 sierpnia – to **Dzień Pamięci o Zagładzie Romów** upamiętniający jedno z najtragiczniejszych wydarzeń w historii Romów likwidację 1944 r. obozu cygańskiego w KL Auschwitz II – Birkenau.

2 sierpnia 1964 r. – początek wojny amerykańsko-wietnamskiej zakończonej w styczniu 1973 r.

3 sierpnia 1492 r. – **Krzysztof Kolumb** wypłynął z Palos de la Frontera w poszukiwaniu zachodniej drogi do Indii.

3 sierpnia 1901 r. - urodził się **Stefan Wyszyński** – kardynał, prymas Polski, wybitny mąż stanu nazywany Prymasem Tysiąclecia. Kierował kościołem katolickim w Polsce przez 33 lata – w tym trzy z nich spędził w odosobnieniu - był internowany przez komunistów. Zmarł 28 maja 1981 r. *(był to najtrudniejszy okres w dziejach powojennej Polski – 13 maja 1981 dokonano zamachu na Jan Pawła II, zaś 28 maja umarł chory prymas Tysiąclecia).* Beatyfikowany w Warszawie 12 września 2021 r.

4 sierpnia 1802 r. – urodziła się **Ludwika Śniadecka** – działaczka emigracyjna; żona Michała Czajkowskiego Sadyka Paszy, z którym zakładała Adampol – polską osadę w okolicach Stambułu *(zm. 1866 r.).*

4 sierpnia 1902 r. – urodziła się **Hanka Ordonówna** – *(właśc. Maria Anna Tyszkiewicz z domu Pietruszyńska),* aktorka, piosenkarka, tancerka, autorka tekstów piosenek *(zm. 1950 r.).*

5 sierpnia 1772 r. – to data inauguracji **I rozbioru Polski**

5 sierpnia 1864 r. – na stokach Cytadeli warszawskiej został stracony **Romuald Traugutt** – ostatni dyktator Powstania Styczniowego *(ur. 1826 r.)*

5 sierpnia 1912 r. – urodził się **Henri Grouès,** znany bardziej jako **Abbé Pierre** – francuski ksiądz katolicki, członek zakonu kapucynów, założyciel ruchu **Emmaüs**, którego celem jest pomoc najuboższym, bezdomnym, a także uchodźcom, odznaczony Krzyżem Wielkim Legii Honorowej *(zm. 2007 r.).*

6 sierpnia 1914 r. - z krakowskich Oleandrów do walki o Niepodległą wyruszyła **Pierwsza Kompania Kadrowa** - pododdział

piechoty utworzony 3 sierpnia 1914 w Krakowie przez Józefa Piłsudskiego.

6 sierpnia 1945 r. **- USA** zrzuciły bombę atomową na japońskie miasto **Hiroszima.** Podobnego ataku amerykańscy lotnicy dokonali na inną aglomerację – **Nagasaki** – w dniu **9 sierpnia** tego samego roku.

Od śmierci i zniszczenia rozpoczęła się era atomowa ludzkości.

7 sierpnia 1991 r. - zmarła **Kalina Jędrusik** – znakomita aktorka teatralna i filmowa, piosenkarka i artystka kabaretowa – jedna z najlepszych aktorek w historii polskiego filmu *(ur. 1931 r.).*

7 sierpnia 1902 r. – urodził się **Jerzy Drzewiecki –** inżynier lotniczy, wraz ze Stanisławem Wigurą oraz Stanisławem Rogalskim pilot doświadczalny, konstruktor pierwszych samolotów **RWD –** skrót od pierwszych liter ich nazwisk *(zm. 1990 r.)*

8 sierpnia 1898 r. – zmarł **Eugène Louis Boudin** – malarz francuski, jeden z prekursorów impresjonizmu, autor obrazów, których tematyką były nadmorskie pejzaże, np. *„Trouville", „Dok w Rotterdamie" (ur. 1824 r.).*

8 sierpnia 1944 r. – w Warszawie rozpoczęła nadawanie powstańcza radiostacja „**Błyskawica**". W tym dniu w trakcie walk w Powstaniu Warszawskim zginął **Juliusz Kaden-Bandrowski** – pisarz, żołnierz Legionów Polskich *(ur. 1885 r.).*

9 sierpnia 1382 r. – książę **Władysław Opolczyk** ufundował klasztor paulinów na **Jasnej Górze** w Częstochowie.

9 sierpnia 1991 r. zginęli zamordowani przez peruwiańskich terrorystów **Michał Tomaszek** *(ur. 1960 r.)* i **Zbigniew Strzałkowski** *(ur. 1958)* – franciszkanie, misjonarze, męczennicy, beatyfikowani w Chimbote w Peru 5 grudnia 2015 r.

10 sierpnia 1898 r. – urodził się **Tadeusz Dołęga-Mostowicz** – prozaik, scenarzysta, dziennikarz, autor popularnych powieści: *„Profesor Wilczur", „Znachor", „Doktor Murek", „Kariera Nikodema Dyzmy" (zm. 1939 r.).*

10 sierpnia 1952 r. –urodził się **Jerzy Pilch** - pisarz, publicysta; w 1989 r. laureat Nagrody Fundacji im. Kościelskich, w 2001 r. Nagrody Literackiej „Nike" *(zm. 2020 r.).*

11 sierpnia 1892 r. – urodził się **Władysław Anders** – generał, polityk, Naczelny Wódz Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, w latach 1950-1954 następca prezydenta RP na uchodźstwie, najważniejsze bitwy odbył w 1944 r. o Monte Cassino i o Ankonę *(zm. 1970 r.).*

11 sierpnia 1942 r. – w imieniu polskich środowisk katolickich **Zofia Kossak- Szczucka** opublikowała zdecydowany protest przeciwko zagładzie Żydów na terenie okupowanej Polski.

12 sierpnia 1848 r. – zmarł **George Stephenson** – angielski konstruktor i wynalazca. Jest uważany za ojca kolei parowych, który wspólnie z synem Robertem dokonał wielu ulepszeń parowozów *(ur. 1781 r.).*

12 sierpnia 1902 r. – urodził się **Antoni Kocjan** – konstruktor lotniczy szybowców, współpracownik wywiadu AK, zasłużony w rozpoznaniu niemieckiego ośrodka badań rakietowych w Peenemünde oraz rozpracowaniu wywiadowczym rakiet V-2 *(zm. 1944 r.).*

13 sierpnia – to **Dzień Osób Leworęcznych**

13 sierpnia 1772 r. – Konfederacja barska: wojska rosyjskie **zdobyły Jasną Górę**. Zdarzenie to jest przyjmowane za koniec walk konfederatów. *(Konfederacja barska – zbrojny związek szlachty polskiej, utworzony w Barze na Podolu 29 lutego 1768 roku z zaprzysiężeniem aktu założycielskiego w obronie wiary katolickiej i niepodległości Rzeczypospolitej).*

13 sierpnia 1873 r. – urodził się **Józef Haller** – generał, polityk, dowódca II Brygady Legionów; w latach 1918-19 dowodził Armią Polską - tzw. *Błękitną Armią* – we Francji *(zm. 1960 r.).*

14 sierpnia 1941 r. - w bunkrze głodowym obozu koncentracyjnego Auschwitz poniósł dobrowolną śmierć – zamiast jednego ze współwięźniów – **Rajmund Kolbe** – imię zakonne

Maksymilian Maria - święty, franciszkanin, kapłan i męczennik, założyciel klasztorów w Niepokalanowie i Nagasaki *(ur. 1894 r.).*

14 sierpnia 1980 r. - w **Stoczni Gdańskiej** im. **Lenina** rozpoczął się strajk okupacyjny, na którego czele stanął **Lech Wałęsa**. To ten zryw zapoczątkował „**polski sierpień '80** " – największy po wojnie przełom polityczny w kraju.

15 sierpnia – to **Wniebowzięcie NMP** - **Matki Boskiej Zielnej** oraz **Dzień Wojska Polskiego** obchodzony w rocznicę ***Bitwy Warszawskiej 1920*** r.

*W **III Rzeczpospolitej Polskiej** czcimy święto **15 sierpnia** na pamiątkę zwycięskiej bitwy wojsk odrodzonej Polski pod dowództwem marszałka **Józefa Piłsudskiego** nad wojskami bolszewickiej Rosji w tzw. **bitwie o Warszawę**. Historycy zaliczają ją do jednej z **18** najważniejszych bitew w dziejach świata. która uniemożliwiła ekspansję komunizmu na zachód Europy. Za to nasze zwycięstwo sowieci „zrewanżowali się" wymordowaniem jeńców w 1940 r. w Katyniu, w Charkowie i Miednoje oraz zatrzymaniem radzieckiej ofensywy w sierpniu 1944 na rzece Wiśle z chwilą wybuchu Powstania Warszawskiego.*

***15 sierpnia w polskiej obyczajowości, to dzień, który jest czasem obchodzenia świąt patriotyczno – religijnych*.**

*Święto przypadające 15 sierpnia dawniej obchodzono jako **Dzień Matki Bożej Dożynkowej,** bo zgodnie z agrarnym kalendarzem **„Na Wniebowzięcie pokończone żęncie".*** Obrzędowość ludowa wiąże ten dzień ze święceniem płodów rolnych i ziół będących symbolami bogactwa przyrody i stąd druga popularna nazwa tego święta – **Uroczystość Matki Boskiej Zielnej**. Wnętrza kościołów ozdabiane są wiankami z ziół i kwiatów, kompozycjami roślinnymi z warzyw, owoców i runa leśnego. Jest to więc drugi dzień w roku – po oktawie Bożego Ciała – przeznaczony do święcenia ziół i kwiatów polnych. Wedle staropolskiego obyczaju, to zmarłym do trumny *„podkładano ich garstkę pod głowę".*

W dawnej Polsce mawiano, że **„W dniu Matki Boskiej Zielnej każdy chodzi cielny”** – czyli syty i najedzony. *Dzień Matki Boskiej Zielnej był dniem wielkich dziękczynnych pielgrzymek. Najczęściej pielgrzymowano do* ***Częstochowy*** *i* ***Kalwarii Zebrzydowskiej****.*

15 sierpnia 1702 r. - urodził się **Francesco Zuccarelli** – włoski malarz, w 1768 r. współzałożyciel Królewskiej Akademii Sztuk Pięknych w Londynie *(zm. 1788 r.).*

16 sierpnia 1801 r. urodził się **Ludwik J. Bierkowski** – chirurg, powstaniec listopadowy, jeden z prekursorów wychowania fizycznego w Polsce *(zm. 1860 r.).*

16 sierpnia 1958 r. -urodziła się **Madonna** – *właśc. Madonna Louise Veronica Ciccone* – amerykańska wokalistka, kompozytorka i aktorka.

17 sierpnia 1612 r. – urodził się **Jeremi Wiśniowiecki** – książę na Wiśniowcu, Łubniach i Chorolu, dowóca wojsk koronnych, wojewoda ruski, starosta przemyski, przasnyski, nowotarski, hadziacki, kaniowski *(zm. 1651 r.).*

17 sierpnia 1998 r. - w wypadku samochodowym zginęli **Władysław Komar** i **Tadeusz Ślusarski** – mistrz i vicemistrz olimpijski: pierwszy w pchnięciu kulą, drugi w skoku o tyczce.

18 sierpnia 1899 r. - urodził się **Ludwik Sempoliński**, wybitny aktor, tancerz, reżyser i pedagog związany z teatrzykami rewiowymi. *(zm. 1981 r.).*

18 sierpnia 1933 r. – urodził się **Roman Polański** – reżyser filmowy, scenarzysta, producent, aktor. Filmy, w których grał i wyreżyserował, to *„Nóż w wodzie”, „Chinatown”, „Pianista”.*

19 sierpnia 232 r. – urodził się **Marek Aureliusz Probus** – cesarz rzymski, który ukończył budowę murów wokół Rzymu *(zm. 282 r.).*

19 sierpnia 2002 r. – zakończyła się **ostatnia pielgrzymka Jana Pawła II do Polski**, trwała od 16. 08. tegoż roku.

19 sierpnia 1883 r. – urodziła się **Gabrielle Chanell** - zwana Coco” – francuska projektanta mody damskiej. Zaprojektowała popularną do

dziś sukienkę „małą czarną”, wylansowała perfumy „Chanel N^{0}5 *(zm. 1971 r.).*

20 sierpnia 1742 r. – urodził się **Tadeusz Rejtan –** poseł; sprzeciwił się zawiązaniu na Sejmie Rozbiorowym konfederacji zatwierdzającej traktat I rozbioru Polski *(zm. 1780 r.).*

20 sierpnia 1943 r. – zmarł **Tadeusz Zawadzki** – *pseud. „Zośka”* – harcmistrz, podporucznik Armii Krajowej, członek Szarych Szeregów, jeden z bohaterów książki Aleksandra Kamińskiego *„Kamienie na szaniec*” *(ur. 1921 r.).*

21 sierpnia 1968 r. - wojska Układu Warszawskiego wkroczyły do Czechosłowacji; tak zakończyła się *„Praska Wiosna”.*

21 sierpnia 1942 r. – urodziła się **Maria Kaczyńska** – z domu Mackiewicz - ekonomistka; w latach 2005-2010 pierwsza dama RP. Otrzymała tytuł „Człowieka Otwartego Serca” przyznany przez Kapitułę Stowarzyszenia Osób i Dzieci Niepełnosprawnych „Przyjazna Dłoń” *(zm. 2010 r.).*

22 sierpnia 1584 r. – zmarł **Jan Kochanowski** – najwybitniejszy poeta polskiego renesansu, nazywany ojcem poezji polskiej *(ur. 1530).*

22 sierpnia 1862 r. – urodził się **Claude Debussy** – francuski kompozytor, przedstawiciel impresjonizmu muzycznego. Jego utwory: poemat symfoniczny *„Popołudnie fauna*”, opera *„Peleas i Melizanda*”, misterium *„Męczeństwo św. Sebastiana” (zm. 1918 r.).*

23 sierpnia – to **Europejski Dzień Pamięci Ofiar Stalinizmu i Nazizmu**

23 sierpnia 1922 r. – urodziła się **Zofia Mrozowska** – aktorka, pedagog; niezapomniane role filmowe w *„Zakazanych piosenkach*”, serialach: *„Lalka”, „Polskie drogi” (zm. 1983 r.).*

24 sierpnia 1892 r. – urodziła się **Wanda Dobaczewska** – pisarka, poetka, autorka sztuk dla teatrów kukiełkowych; więźniarka obozu koncentracyjnego w Ravensbrück *(zm. 1980 r.).*

24 sierpnia 1948 r. – urodził się **Jean Michel Jarre** – francuski kompozytor, pionier muzyki elektronicznej; albumy: *„Les concerts en Chine”, „Oxygene”.*

25 sierpnia 1938 r. – urodził się **Frederick Forsyth –** angielski dziennikarz i powieściopisarz. Napisał m.in. powieści sensacyjne: *„Dzień Szakala”, „Akta Odessy”, „Czwarty protokół”.*

25 sierpnia 1912 r. – z inicjatywy Józefa Piłsudskiego w Zakopanem została powołana organizacja niepodległościowa – **Polski $karb Wojskowy**, na jej czele stanął Bolesław Limanowski.

26 sierpnia 1542 r. – hiszpański odkrywca i konkwistador **Francisco de Orellana** – jako pierwszy Europejczyk przepłynął po Amazonce i dotarł do jej ujścia do Oceanu Atlantyckiego.

26 sierpnia 1948 r. – urodziła się **Bożena Dykiel** – aktorka. Znana z takich filmów, jak: *„Dom”, „Znachor”, „Wyjście awaryjne”.*

27 sierpnia 1492 r. – **Jan I Olbracht** został wybrany na króla Polski.

27 sierpnia 1912 r. – urodził się **Jerzy Rozwadowski -** – żołnierz AK, pisarz i dziennikarz emigracyjny. W latach 1965-1978 redaktor wydawanego w Kanadzie tygodnika *„Związkowiec” (zm. 1999 r.).*

28 sierpnia – to **Święto Polskiego Lotnictwa** obchodzone dla upamiętnienia zwycięstwa kpt. **Franciszka Żwirki** i inż. **Stanisława Wigury** w Międzynarodowych Zawodach Lotniczych w Berlinie w 1932 roku.

28 sierpnia 1922 r. – urodził się **Kazimierz Łodziński** – pseud. „Markiz”, „Kapsiut”; chirurg, żołnierz AK. Był ostatnim żyjącym uczestnikiem Akcji pod Arsenałem *(zm. 2011 r.).*

29 sierpnia 1758 r. - w **USA** otwarto pierwszy **rezerwat dla Indian.**

29 sierpnia 1958 r. – urodził się **Michael Jackson** – amerykański piosenkarz, kompozytor i tancerz uznawany za jedną z największych gwiazd muzyki pop. Jego najbardziej znane albumy: *„Thriller”, „Dangerous”,* laureat nagród Grammy *(zm. 2009 r.).*

30 sierpnia 1902 r. – urodził się **Józef Maria Bocheński** – filozof, logik, sowietolog, dominikanin; w 1987 r. odznaczony przez władze RP na uchodźstwie Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski *(zm. 1995 r.).*

30 sierpnia 1948 r**. -** we Wrocławiu zakończył się **Światowy Kongres Intelektualistów w Obronie Pokoju**. Kongres zgromadził elitę nauki i sztuki z 45 krajów; przewodniczył mu **Fryderyk Joliot-Curie**, a wśród uczestników byli m.in. **Pablo Picasso** i **Irena Joliot-Curie**.

31 sierpnia 1912 r. – urodził się **Jan Piwnik** – pseud. „Ponury", żołnierz WP, cichociemny, dowódca partyzancki AK w Górach Świętokrzyskich i na Nowogródczyźnie *(zm. 1944 r.).*

31 sierpnia 1980 r. - w **Stoczni Gdańskiej** podpisano porozumienie pomiędzy rządem, a Międzyzakładowym Komitetem Strajkowym pod przewodnictwem **Lecha Wałęsy** – tzw. **Porozumienia Sierpniowe**, które doprowadziły do powstania **NSZZ Solidarność** *(pierwszej w krajach komunistycznych organizacji związkowej)* i zapoczątkowały proces wielkich przemian w Polsce , a potem w całym bloku wschodnim.

31 sierpnia – to **Dzień Solidarności i Wolności** – polskie święto państwowe ustanowione w celu upamiętnienia historycznego zrywu Polaków do wolności i niepodległości z 1980 r., który zapoczątkował upadek komunizmu i wyzwolenie narodów Europy Środkowej i Wschodniej.

Kończą się tegoroczne wakacje; dorośli powracają do zawodowych zajęć, zaś dzieci i młodzież rozpoczną kolejny rok nauki szkolnej. Od jego zarania, ponownie w polskich szkolnych ławach, obok naszych uczniów, zasiądą dzieci uciekinierów z objętej wojną Ukrainy.

*U zarania tego czasu życzymy im, aby ten obowiązek rozpoczęli z wielką chęcią, energią, zapałem i świadomością tego, że „**Czego Jaś** (Iwek) **się nie nauczy, tego Jan** (Iwan) **nie będzie umiał**".*

Tak więc życzymy Im udanego i wspaniałego roku szkolnego, który rozjaśni Im horyzonty, wzbogaci Ich wiedzę oraz pogłębi wzajemne relacje i przyjaźnie (w tym pomiędzy dwoma narodami), zaś tym, którzy powracają do pracy niespotykanego do niej zapału, który będzie w nich się „palił i żarzył" aż do najbliższego urlopu …

Zaś wszystkim, ku pokrzepieniu skrytych nadziei od miesięcy lub lat drzemiących w ich sercach, wszak nadal z wielkim trudem borykamy się z jeszcze „przyczajoną" pandemią oraz trwającą tuż za miedzą wojną, dedykuję wzmacniający nasze nadzieje - wręcz budujący oraz dodający mentalnych i witalnych sił - pełen otuchy limeryk poety:

Nie porzucaj nadzieje,
jakoć się kolwiek dzieje;
Bo nie już słońce ostatnie zachodzi,
A po złej chwili piękny dzień przychodzi (…)

Zygflor 2022-05-02

Czy współpraca się opłaca?

- czyli w tej kwestii -
organizacyjne doświadczenia liderów krośnieńskiego Koła PZN

Zarząd krośnieńskiego Koła PZN, to jedna z nielicznych ekip, która w służbie na rzecz swoich członków wypracowała wręcz pionierską drogę w uatrakcyjnieniu swoim podopiecznym swojej posługi na co dzień opierając ja na ścisłej współpracy z rzeszowskim „Tyflopunktem”

Okazuje się, że tegoroczny marzec był dla nich okresem „przebudzenia” po pandemiczno-zimowym uśpieniu, bowiem samodzielnie lub we współpracy i wsparciu pracowników wspomnianego Tyflopunktu zorganizowali:

<u>Spotkania organizowane przez Zarząd Koła:</u>

28 lutego br. - spotkanie świetlicowe przy pączku

3 marca br. - spotkanie świetlicowe z okazji Dnia Kobiet

Spotkania organizowane przez Tyflopunkt:

1 marca br. - zwiedzanie Etnocentrum Ziemi Krośnieńskiej - warsztaty kulinarne
9 i **16 marca** br. - spotkania grupowe i i indywidualne z panią prawnik
23 marca br. - grupowe wyjście do kina na film "Fatima"
30 marca br. - warsztaty stroików wielkanocnych

Z tychże ostatnich poniżej wyeksponowana rozmowa z prezesem **Bogdanem Sadowskim** oraz **tyflospecjalistką Elżbietą Markowską.**

Oto, co w telefonicznej rozmowie powiedzieli:

prezes Bogdan Sadowski: *„Dzisiaj, tj. 30 marca br. w naszej siedzibie w CWOP we współpracy z rzeszowskim Tyflopunktem w przedziale czasowym pomiędzy godz. 10^{00} , a 14^{00} realizujemy warsztaty w wykonywaniu stroików wielkanocnych. W zajęciach bierze udział około 20 osób, które pod fachowym okiem i doradztwem p. Elżbiety i Małgorzaty zgłębiają trudną sztukę w ich projektowaniu i wykonywaniu”.*

Elżbieta Markowska*: „Już kolejny raz mamy okazję spotkać się i wspólne realizować przedsięwzięcia z członkami Koła PZN w Krośnie. Spotkania są realizowane w ramach dofinansowywanego przez PFRON projektu „Droga do samodzielności II – Nowoczesna rehabilitacja osób z dysfunkcjami wzroku”, a przeprowadzanego we współpracy z krośnieńskim środowiskiem niewidomych i słabowidzących przez przedstawicieli Fundacji Szansa dla Niewidomych – tj. Elżbietę Markowską i Małgorzatę Stolarską. W I edycji projektu od 1 kwietnia 2021 do 31 marca 2022 roku udział wzięło 15 osób. Dzisiejsze spotkanie to jedno z kolejnych realizowanych przez rzeszowski oddział Fundacji Szansa dla Niewidomych w ramach projektu z p. Bogdanem i jego podopiecznymi. Prowadzimy właśnie warsztaty wykonywania dekoracji wielkanocnych. Projekt przewiduje także konsultacje i zajęcia indywidualne oraz grupowe z tyflospecjalistami, dopasowane do predyspozycji i preferencji*

beneficjentów, wyjścia do instytucji kultury czy muzeów, a także zajęcia z ekspertami. Są to m.in.: spotkania z psychologiem, poradnictwo i spotkania z prawnikiem czy specjalistą od rozwoju umiejętności manualnych. Organizowane są zarówno zajęcia grupowe, jak też spotkania indywidualne. Aktywności organizowane są w ramach wybranych przez uczestników modułów, a są to między innymi moduł kuchnia, tyfloturystyka, kultura, motywacja czy rozwój umiejętności manualnych. W ramach dofinansowywania projektu przez PFRON – jako Tyflopunkt - zapewniamy wszelkie materiały i pomoce potrzebne w realizacji zajęć oraz zapewniamy wsparcie, co uczestnika, ani ZK PZN nic nie kosztuje. Fundacja „Szansa dla

Niewidomych" w Polsce działa od 30 lat i na pewno jej nazwa nie jest obca członkom Okręgu Podkarpackiego PZN, bowiem od lat współpracujemy z kilkoma Zarządami Kół.

Fundacja, jak i firma „Altix", z którą ściśle współpracujemy, to dzieło p. Marka Kalbarczyka, o którym głośno w kraju i za granicą za sprawą tego, co czyni dla usprawniania, czy ułatwiania życia ludziom z dysfunkcją lub brakiem wzroku. Pan Marek sam jest niewidomym matematykiem i informatykiem, a także działaczem społecznym, publicystą i pisarzem.

Jako regionalna struktura Fundacji Szansa dla Niewidomych – jako podkarpacki Tyflopunkt - bardzo ściśle współpracujemy z

krośnieńskim Kołem PZN, jak również z tarnobrzeskim, brzozowskim, czy jarosławskim; jesteśmy otwarci na współpracę z innymi Kołami.

Corocznie, jako Fundacja Szansa dla Niewidomych, na rzecz państwa środowiska organizujemy lokalne oraz centralne konferencje REHA FOR THE BLIND IN POLAND, w których każdego roku wiele osób z dysfunkcją wzroku z terenu całego Podkarpacia bierze udział. Nad ich lokalną edycją honorowy patronat obejmuje Prezydent Miasta Rzeszowa oraz Marszałek Województwa Podkarpackiego. W tym roku

zapraszamy na konferencję merytoryczną i akcję integracyjną 3 czerwca na Uniwersytet Rzeszowski.

Aby potencjalnych malkontentów przekonać do ścisłej współpracy z rzeszowskim Tyflopunktem - by w ten sposób „podbić swoje akcje" – pragnę wspomnieć, że w ubiegłym roku wspólnie z prezesem Sadowskim dla ludzi wywodzących się z jego środowiska zorganizowaliśmy między innymi:

*- **10 sierpnia 2021** r. – dla 18- osobowej grupy wycieczkę do Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej, gdzie wraz z miejscowym przewodnikiem zwiedziliśmy rozległy skansen, w którym znajdują się zabytki architektury drewnianej.*

Również w tym miejscu odbyły się warsztaty garncarskie, na których każdy mógł spróbować wykonać przedmioty z gliny.

*- **18 sierpnia 2021** r. - 18 - osobowa grupa wzięła udział wycieczce do Arboretum w Bolestraszycach, które zwiedzaliśmy wraz z panią przewodnik.*

*- **4 października 2021** r. – została zorganizowana kolejna wycieczka autokarowa. Tym razem wraz z przewodnikiem zwiedziliśmy dwie piękne perły architektury Podkarpacia, tj. zamki w Łańcucie i Przecławiu. W wyjeździe bezpłatnie wzięło udział 18 uczestników.*

Relacje z powyższych wydarzeń ukazały się w czasopiśmie „Help" wydawanym przez naszą fundację. Miesięcznik „Help" jest dystrybuowany do Kół PZN z Podkarpacia, a także urzędów, bibliotek czy instytucji kultury, aby rozszerzać wiedzę środowiska i otoczenia na temat szeroko pojętej dostępności. Zachęcamy również instytucje do prenumeraty.

Jesienią 2021 r. „Tyflopunkt" - dla ZK oraz odbiorców indywidualnych wywodzących się ze środowiska – „gratis" wydał ciekawą publikację pt. „Podkarpackie zamki na wyciągnięcie ręki. Przewodnik turystyczny dla osób niewidomych i słabowidzących." w wersji brajlowsko – czarnodrukowej z tyflografikami oraz audio. Publikacje oraz audiobooki zostały przekazane bezpłatnie osobom niewidomym i słabowidzącym z terenu całego Podkarpacia, a także do bibliotek i instytucji kulturalnych oraz turystycznych z terenu naszego województwa. Przewodnik został wydany w ramach projektu dofinansowanego ze środków Województwa Podkarpackiego – Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Rzeszowie. Również dzięki wsparciu finansowemu wspomnianej instytucji do kilku podkarpackich bibliotek, również w Krośnie, a także osób słabowidzących i niewidomych z kilku powiatów naszego regionu, w tym krośnieńskiego, trafiły publikacje w brajlu, druku transparentnym, czarnodruku oraz audiobooki. Działanie było połączone z konkursem czytelniczym i odbyło się w ramach kolejnego projektu realizowanego w ubiegłym roku przez Fundację pn. „Kultura bliżej Nas. Dostępna książka jako

forma włączenia społecznego osób z niepełnosprawnościami." Ponadto realizowaliśmy jako Fundacja projekt dofinansowany ze środków Urzędu Miasta Krosno pn. „Niewidomi są FIT – warsztaty dietetyczne dla osób z dysfunkcją wzroku", w ramach którego osoby niewidome i słabowidzące z Krosna pogłębiały pod okiem dietetyka wiedzę w zakresie zdrowego stylu życia oraz otrzymały bezpłatnie komplet specjalistycznych urządzeń dostosowanych do ich potrzeb, np. specjalistyczną wagę łazienkową czy czujnik poziomu cieczy. Serdecznie dziękujemy instytucjom dofinansowującym podejmowane przez rzeszowski oddział Fundacji inicjatywy na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych oraz Zarządowi koła PZN w Krośnie, z Panem Bogdanem Sadowskim i Panią Wiesławą Głód na czele za dotychczasową, owocną współpracę. Cieszymy się, że możemy pełnić naszą misję na rzecz środowiska osób z dysfunkcją wzroku. – tyle z przeciekawej rozmowy z pełniącą obowiązki kierownika rzeszowskiego Tyflopunktu - Elżbietą Markowską.

Pragnąc obiektywie zakończyć powyższą relację, czyli omówienie współpracy i wynikających z niej niepodważalnych obopólnych korzyści należy dodać, że obecny sezon, to: *„**14** rok prezesury Bogdana Sadowskiego, który od początku marca br. w macierzystym Kole PZN „z przytupem", czyli z odpowiednim zaakcentowaniem „zainaugurował" wielotorową tegoroczną działalność w swojej strukturze PZN, czego wszystkim zainteresowanym stronom z serca gratulujemy i – nawet – wręcz pozazdrościmy…*

Zygflor 2022-04-06

Czy współpraca się opłaca?

- czyli w tej kwestii -

organizacyjne doświadczenia prezes stalowowolskiego Koła PZN

Renata Stankiewicz, to jeden z najmłodszych wiekiem, jak i stażem prezesów Kół Terenowych PZN i chociaż swojemu środowisku lideruje niecałą kadencję, to o Jej nowatorskiej – jak na nasze regionalno-środowiskowe warunki - działalności jest bardzo głośno, a to za sprawą nietuzinkowego podejścia do swoich obowiązków, do których podjęcia zobowiązała się podczas ostatniego walnego zebrania sprawozdawczo-wyborczego stalowowolskiego Koła PZN.

Renata, w odróżnieniu od wcześniej prezentowanego aktywu, który postawił na ścisłą współpracę z Fundacją „Szansa dla Niewidomych" na takową zdecydowała ze środowiskowym PKSiRNiS „Podkarpacie", który w końcu został powołany po to, aby swoją rehabilitacyjno-rekreacyjną ofertą służyć ludziom z dysfunkcją wzroku, których w końcu zrzesza podległa Jej struktura PZN.

Renata swą wypowiedź zainaugurowała od omówienia swej działalności jeszcze w pierwszym kwartale 2022 r. gdy jeszcze szalał COVID-19 i w tym czasie rozpoczęło się wojenne szaleństwo za naszą wschodnią granicą wyzwalając nieoglądany od dziesięcioleci exodus ludności uciekających z terenu objętego straszliwą wojną.

„Od początku roku – tak zainaugurowała swą wypowiedź – *działaliśmy wedle reżimu narzuconego przez pandemię, czyli spotykaliśmy się w siedzibie Koła po uprzednim telefonicznym umówieniu. W tym czasie również zajmowałam się pisaniem wniosków, praktykowaliśmy poradnictwo telefoniczne, czyli jak na tamte realia, trwała normalna praca biura.*

Od 28 lutego br. chwilowo nie mieliśmy dostępu do biura, ponieważ budynek, w którym znajduje się nasza siedziba, został przygotowany dla ukraińskich uchodźców. W naszym biurze miał być punkt medyczny, a stało się to na mocy niegdyś zawartej umowy z administratorem budynku, gdyż lokal zajmujemy bezpłatnie i na taką ewentualność przy jej zawieraniu byliśmy przygotowani. Wyraźnie mówi o tym jeden z podpunktów naszego porozumienia, którego faktycznej realizacji w praktyce nie spodziewaliśmy się.

W związku z tym całe biuro, czyli dokumenty musiałam przenieść do domu i gdy ktoś cokolwiek potrzebował, to z petentami sprawy załatwiałam przed budynkiem naszej siedziby. W tej sytuacji – wedle wymogów nowej rzeczywistości – była kontynuowana praca biurowa i Koło nadal funkcjonowało, czyli pobierano składki i wydawano nowe legitymacje PZN. Zdarzenia były realizowane po uprzednim umówieniu na konkretny dzień i godzinę we wspomnianym wcześniej miejscu.

Od 4 kwietnia br., po nieomal miesięcznej przerwie - wedle starych zasad – wznawiamy działalność w naszym lokum, czyli powracamy do normalności.

Jeśli chodzi o współpracę z PKSiRNiS „Podkarpacie”, to muszę zauważyć, że dosyć owocnie współpracujemy ze sobą już 4 lata na tej niwie odnosząc obopólne korzyści. Pracownicy Klubu do różnych instytucji – w tym Ministerstwa Sportu i PFRON - piszą projekty na propagowanie oraz rozwój w naszym środowisku różnych dyscyplin sportu, bowiem sprawność fizyczna ma olbrzymie znaczenie dla każdego człowieka, a szczególnie jest ważna dla osób niepełnosprawnych z tytułu narządu wzroku mających przeważnie siedzący tryb życia.

Nasza współpraca polega na tym, że Klub opłaca nam instruktorów realizujących z moimi ludźmi zajęcia. Od 4 lat w naszym lokum – w świetlicy – realizujemy zajęcia showdowna (tenis stołowy dla niewidomych), gry umysłowe i strzelectwo laserowe, gdyż umożliwiają to gabaryty sąsiadującej z naszym biurem auli. Również przez Klub są refundowane, a przeprowadzane dwa razy w tygodniu pod okiem instruktora, zajęcia w miejskim basenie związane z nauką pływania.

Od kwietnia br. praktycznie będziemy mogli realizować projekt „Drogowskaz 8”. Jego realizacja umożliwi nam wzbogacenie naszej oferty o rozwój gier umysłowych (tzw. świetlicowych) , tj. o szachy i warcaby.

Dzięki przed laty zadzierzgniętej z Klubem współpracy śmiało można rzec, że u nas coś się dzieje, co powoduje to, że nie ubywa nam członków, a w biurze zawsze jest gwarno i wesoło.

„Na stanie” w siedzibie Koła mamy stół do showdowna oraz do jego treningu piłeczki, rękawice i rakietki. Jako oprzyrządowanie do uprawiania strzelectwa laserowego „na stanie” posiadamy broń

laserową oraz sprzężony z nią komputer umożliwiające treningi, poprzez co osoby pragnące wyczynowo uprawiać tę dyscyplinę sportu, nie muszą na treningi jeździć do Przemyśla – w praktyce wyjeżdżając tylko na zawody, jako reprezentanci Klubu.

Propozycja jest adresowana do wszystkich członków mojego Koła, którzy są i nie są zrzeszeni w PKSiRNiS „Podkarpacie"; wystarczy

tylko to, że się jest członkiem PZN . Tylko taki warunek, albo aż takie kryterium, służy promocji rozwoju sportu w moim środowisku, tj. stalowowolskim Kole PZN. Dla moich podopiecznych jest to olbrzymia motywacja, aby wyjść z domu i w coś się zaangażować, co uruchamia i wzmaga aktywizację społeczną i działa prozdrowotnie na tych, którzy na to się decydują. Sprzyja to kontaktom międzyludzkim, rozmowom, pogłębianiu wzajemnych przyjaźni i relacji.

Promowanie sportu, gdy reprezentuje się Klub, jest związane z wyjazdami gdzieś w Polskę, co niewątpliwie sprzyja poznawaniu i wzbogacaniu wiedzy o świecie, niekwestionowanym przeżywaniem rywalizacji, czy nawiązywaniem nowych znajomości, a nawet przyjaźni.

Z tytułu współpracy z Klubem mamy również korzyści finansowe, ponieważ kilka razy do roku realizujemy zakupy środków spożywczych, tj. nabywamy kawę, herbatę, ciastka, czy w lecie wodę, czyli zaopatrujemy się w produkty związane z pracą biura oraz poczęstunkiem dla uczestników wymienionych wcześniej zajęć.

Wraz z Przemyślem, tj. Klubem – dzięki ich dofinansowaniu, przy obiedzie i muzyce – organizujemy spotkania noworoczne (w tym roku

dla 48 członków) powiązane z podsumowaniem naszej rocznej działalności oraz naszej współpracy z Klubem.

Uważam, że tak przeze mnie pojęta praca – służba – na rzecz mojego środowiska sprzyja jego konsolidacji, zaś zrzeszenie się w PZN czyni go atrakcyjnym.

Żeby dobrze na rzecz środowiska funkcjonować, to trzeba względem niego „mieć coś w zanadrzu", czyli dysponować jakimiś atutami, które umotywują – przekonają – do opłacania składki PZN. W przypadku mojego środowiska „tym czymś" przyciągającym do PZN jest to, o czym tyle dotąd mówiłam.

Oprócz tego, jako Zarząd Koła, często organizujemy grilla, w okresie letnim wycieczki jedno lub kilkudniowe, aby w każdym momencie mieć coś konkretnego do zaproponowania wszystkim tym, którzy pragną być ludźmi aktywnymi.

Oprócz tego, tak jak wszyscy, cyklicznie organizujemy spotkania bożonarodzeniowe, wielkanocne oraz z okazji obchodów DBL.

Z nieukrywaną satysfakcją informuję, że w osobie mojego podopiecznego Krzysztofa Sobiło w showdownie „dochowaliśmy się" zawodnika klasy mistrzowskiej – jest członkiem kadry narodowej – który swoimi występami rozsławia Klub, jak i macierzyste Koło PZN, zaś niekwestionowane sukcesy w strzelectwie laserowym odnosi Ania Topa.

Kilka osób korzysta z zajęć na kręgielni, co sprawia, że w zdrowym ciele istnieje zdrowy duch. W tym wszystkim – przede wszystkim na

basenie MOSIR – towarzyszą nam wolontariusze, za co jesteśmy wdzięczni.

Jako ciekawostkę podaję informację, że mam kilku „napaleńców" zdecydowanych na uprawianie jazdy na tandemowych rowerach, co czynią dojeżdżając do Przemyśla. W tym wypadku ich kierowcami są przemyscy żołnierze, którzy na zasadzie wolontariatu współpracują z Klubem. Wówczas każdy wyjazd jest związany z zapewnieniem przez Klub każdemu z zawodników noclegu, jak i całodziennego wyżywienia.

Z młodszej generacji nasze środowisko oraz Klub w sportach zimowych - w nartach biegowych - reprezentuje Błażej Bieńko, który poprzedniej zimy „zaszczepił się" do tego typu aktywności, co cieszy.

Pragnąc podsumować miniony czas – z wielką ulgą – muszę oznajmić, że „spadł mi kamień z serca" i cieszy mnie to, że w okresie naszej aktywności w poprzednich dwóch latach, czyli w czasie pandemii, wśród nas po zrealizowanych integrujące środowisko imprezach, spotkaniach, czy wycieczkach w naszym gronie nie odnotowaliśmy ludzi zakażonych COVID-19 – już nie wspominając o zejściach śmiertelnych". – tyle z przeciekawego i budującego telefonicznego wywiadu z prezes Renatą Stankiewicz.

Cóż powiedzieć i jak podsumować, czy ustosunkować się do powyżej przytoczonej wypowiedzi ?

Na pewno należy je porządnie przeanalizować (apel do ZK), zaś po jego rozważaniu, czyli „intensywnym marszczeniu zwojów mózgu" postarać się na własny grunt coś „zaszczepić" z dorobku Renaty, bo taka jest idea tego cyklu.

W następnym tego typu artykule postaram się w tej materii ukazać dorobek innych Zarządów Kół i ich sprawdzone metody pracy, bo też wydają się być ciekawe i godne nagłośnienia, tj. popularyzacji oraz rozpropagowania.

Zygflor 2022-04-09

Witryna poetycka

W drugim tegorocznym wakacyjnym kąciku poetyckim do przeanalizowania proponuję dwa utwory, z których pierwszy mówi o żniwnym trudzie i znoju pracy rolnika, zaś w drugim jego Autorka w dość specyficzny, bo filozoficzno-refleksyjny sposób przymierzyła się do zdefiniowania pojęcia CZASU w swym rozważaniu uwzględniając wiek, stan zdrowia, czy nawet status społeczny dociekającego to pojęcie człowieka. Zapraszam do lektury zaproponowanych utworów.

Rolniczy trud

Sierpniowy skwar z nieba się leje,
a serce rolnika z obawy truchleje.
Martwi się o swoje plony,
czy szczęśliwie zbierze obsiane zagony.
Choć pracy mnóstwo, to człowieka cieszy
i w swym powołaniu do roboty śpieszy.
Nie zważa na upal, gryzące owady,
z potem na czole maszyny prowadzi,
by skosić zboże, do spichrzy wymłócić
o swoją przyszłość już się nie smucić.
Gdy widzi łany złociste, dorodne kłosy,
wdzięczny jest za wszystko Panu z Niebiosy.

Błogosław Boże rolników w pracy,
by mieli z czego upiec kołaczy.
Nie doznali głodu ludzie i zwierzęta,
abyś zawsze Panie o nas pamiętał.

autor wiersza: **Maria Słowik**

Czas

Czas, to pojęcie wszystkim nam znane,
wiemy, że ,,płynie", czasem ,,ucieka",
lecz by określić czym jest właściwie -
trudno powiedzieć – temat jak rzeka.
Do tego czas nam różnie przemija,
chociaż jednaki w każdym zegarze,
ale w młodości mija inaczej,
a całkiem różnie czas czuje starzec.
Na coś miłego – randkę czy awans -
ach, jak się dłuży oczekiwanie!
Ktoś oczekuje końca dnia pracy,
z miłą osobą długie rozstanie.
Nam zaś czas pędzi, mknie jak rakieta -
dzisiaj Wielkanoc – za pasem zima!
I chce się wołać do wynalazców:
Znajdźcie machinę, co czas zatrzyma!
Ale dopóki nie znaleziono
sposobu na to, by czas oszukać,
cieszmy się każdą przeżytą chwilą,
bądźmy szczęśliwi. Pech precz! Odpukać!

autor wiersza: **Maria Okulska**

„**Warsztat Profilaktyczne**” - Poronin - 05 – 11 czerwca 2022 r.